

ØKONOMI & SAMFUNN

Telefon: 37 00 37 00 Telefaks: 37 00 37 17

Obama lover økt satsing på Asia

President **Obama** lover økt satsing på Asia og håper å kunne rette opp den skjeve handelsbalansen i forhold til Kina. I helgen innledet den amerikanske presidenten en ni dager lang asiatisk rundreise i Japan, der han ble ønsket velkommen av statsminister **Yukio Hatoyama**. Forholdet mellom USA og Japan har vært anstrengt den siste tiden, som følge av en krangel om de amerikanske basene i landet. (©NTB)

VANNMANGEL: En bonde har med seg bøtter for å hente vann mens han går over en uttørket dam i Jianxi-provinsen i Kina. Ingen kan vite sikkert om tørken nord i Kina den siste tiden skyldes menneskeskapt klimaendring. Men forskernes beregninger tyder på at vannmangel kan bli et alvorlig problem i mange sørlige strøk. **FOTO: REUTERS/SCANPIX**

Lite mat på het klode

Forskernes mest dramatiske klimaspådommer blir gradvis mer aktuelle, i takt med utslippene av drivhusgasser. Hvis utslippene fortsetter å øke, kan temperaturen på jorda stige 4 grader.

– Situasjonen er særdeles alvorlig, fastslår professor Helge Drange ved Universitetet i Bergen.

Han peker på at de globale utslippene av klimagasser har vokst raskere det siste tiåret enn på 1990-tallet. Hvis dagens utvikling fortsetter, vil jorda mest sannsynlig bli 4 grader varmere i gjennomsnitt.

Det høres kanskje ikke mye ut, men konsekvensene kan bli enorme. Mange millioner mennesker i Sør-Europa, Australia, Mellom-Amerika, deler av Afrika og flere andre regioner må forberede seg på permanent tørke hver eneste sommer hvis vi får en 4 graders oppvarming.

Tørken kan igjen få store konsekvenser for vanntilgang og matproduksjon.

Havet stiger

– Det blir flere og flere mennesker, samtidig som det vil bli stadig vanskeligere å produsere mat, sier Drange til NTB.

Han antar at det er klimaendringer andre steder i verden som indirekte vil påvirke det norske samfunnet mest. Men norske kystbyer vil få store problemer dersom havet stiger med nærmere 1 meter i løpet av de neste

100 årene – noe som er en reell fare hvis utslippene av CO₂ fortsetter å øke som de har gjort det siste tiåret.

Den viktigste årsaken er at isen på Grønland og i Vest-Antarktis kan begynne å smelte for fullt. Resten av verdens isbreer vil trolig forsvinne nesten fullstendig.

– Risikosport

Samtidig som klimaforskerne tegner opp dystre framtidsscener, gjør de det klart at det hefter usikkerhet ved langtidsvarslene. Fortsatt er det mye vi ikke vet om jordas klima, og ikke minst er det usikkert om verdens politikere vil klare å stappe utslippene av klimagasser.

FNs klimapanel anslår at temperaturen vil stige mellom 1,1 og 6,4 grader i løpet av dette århundret, avhengig av utslipp og andre faktorer. Et lite mindretall forskere tror ikke det vil bli særlig varmere enn i dag, mens enkelte andre vitenskapsfolk hevder situasjonen er enda mer alvorlig enn klimapanelet ser for seg.

– Hele klimaproblemet er en risikosport, sier Pål Prestrud,

leder for CICERO senter for klimaforskning.

Han mener det er liten sannsynlighet for at jorda blir 6 grader varmere. Men siden en så kraftig oppvarming vil være katastrofal, utgjør dette scenariet likevel en betydelig risiko, ifølge Prestrud.

– Farlig eksperiment

Kunnskapen om klimaet øker stadig, og flere rapporter den siste tiden tyder på at det er økende grunn til bekymring.

«Det blir flere mennesker og vanskeligere å produsere mat»

HELGE DRANGE, PROFESSOR

På en stor forskerkonferanse i Danmark i vår ble dagens kunnskap sammenlignet med anslagene til FNs klimapanel fra 2001. En av kon-

klusjonene var at selv moderate temperaturøkninger er farligere enn man trodde den gang.

Jón Egill Kristjánsson, professor i meteorologi ved Universitetet i Oslo, mener de globale CO₂-utslippene i praksis er et svært farlig eksperiment med klimaet.

– Det er som russisk rulett. Jo lenger vi holder på, jo større er faren for at det går galt, sier Kristjánsson. (©NTB)

FAKTA

Global oppvarming

- Utslipp av CO₂, metan og andre klimagasser kan forsterke atmosfærens naturlige drivhuseffekt slik at temperaturen på jorda øker. FNs klimapanel (IPCC) mener det er 90 prosent sikkert at menneskelige klimautslipp de siste 250 årene har bidratt til å varme opp jorda.
- Bruk av kull, olje og gass til energiproduksjon er de viktigste menneskelige kildene til CO₂. Avskoging fører også til store utslipp av CO₂, mens husdyrhold forårsaker utslipp av metan.
- De globale klimagassutslippene økte med 1 prosent hvert år på 1990-tallet. Det siste tiåret har økningen vært på over 3 prosent hvert år.
- I 2009 kan utslippene ha gått litt ned, for første gang på mange år. Hovedårsaken er finanskrisen og nedgangen i verdensøkonomien.
- Den gjennomsnittlige temperaturen på landjorda har økt i rykk og napp de siste 100 årene. Til sammen er økningen på over 0,7 grader.

- De siste ti årene har temperaturen vært forholdsvis stabil, noe som etter alt å dømme er et midlertidig avvik fra den generelle utviklingen.

- FNs klimapanel anslår at temperaturen på jorda vil stige med mellom 1,1 og 6,4 grader i løpet av dette århundret. Mest sannsynlig vil økningen ligge mellom 1,8 og 4 grader.

- Den globale oppvarmingen kan føre til tørke og vannmangel i noen områder, mens andre regioner rammes av flom. Havnivået vil trolig stige, og en betydelig andel av verdens dyre- og plantearter står i fare for å dø ut.

- En temperaturøkning på over 4 grader kan få katastrofale konsekvenser både for mennesker og andre arter som lever på jorda.

(Kilder: IPCC, CICERO, Store norske leksikon, Wikipedia) (©NTB)